

ESSENSEN AF BESØGET PÅ LANGØ:

Peter Lassen

– SKYD NOGET MERE!

Er der om efteråret for mange af sommerens lam tilbage, bør der tyndes ud i dem.

JEG KAN IKKE finde noget fagligt modargument over for at forvalte sit råvildt med fokus på store bukkeopsatser. Jeg hører i hvert fald til den gruppe af jægere, der drømmer om store bukke. Derfor fik jeg også store øjne, da jeg så opsatserne fra tre guldbukke fra samme lille revir på Nordfyn.

Enhver forvaltning af en given vildtart bør være baseret på en målsætning. Kun derved er man som jæger i stand til at træffe de rigtige valg, som gør, at man når målet. Hos brødrene Birkholm mødte jeg utvivlsomt nogle meget dedikerede råvildtjægere, der har det helt klare mål at skyde store medaljebukke. Der er langt

mellem terræner, der er så perfekt egnet til råvildt som det, Birkholm-brødrene råder over. Terrænet er ikke kun ideelt for råvildtet, men også for råvildtforvalterne. For ikke alene er ejendommen på to sider afgrænset af havet, men mod nord, og stort set mod syd, grænser den op mod sommerhusområder. Det betyder, at brødrene Birkholm reelt set er de eneste jægere, der har indvirkning på bestanden.

Idet råvildtet først er etableret på halvøen i 1990, er det faktisk en meget ny bestand, som er blevet etableret i et område med en utroligt høj naturlig bæreevne. Birkholm-brødrene har derudover været med til at øge bæreevnen ved deres målrettede vildtpleje, herunder fodring. Råvildtbestanden har derfor haft helt unikke vilkår for vækst. At bestanden er blevet (for) tæt, fik jeg mange indikationer på under besøget på Langø. Dels var vegetationen bidt i en for mig helt uset grad, men brødrene Birkholm fortalte også, at deres råvildt drak vand. Det er en ganske usædvanlig adfærd for råvildt, da råvildtets naturlige føde er grønne urter, knopper, skud og blade, dvs. fødekilder med så højt et vandindhold, at yderligere vandindtag ikke er påkrævet. At råvildtet på Langø drikker vand, kan jeg faktisk kun forklare med, at dyrenes fødeindtag simpelthen ikke er vandholdigt nok. Her er de seks tons hvede for mig at se forklaringen!

Jagt i Danmark udøves generelt ud fra den teoretiske betragtning om kompensatorisk dødelighed. Det vil sige, at vi jægere skyder det vildt, som naturens overskud tillader – vildt, der ellers ville dø på anden vis. Når Birkholm-brødrene aldrig har skudt et lam eller en rå, så må vi sige, at noget ikke helt er, som det bør være under danske forhold. En helt ensidig afskydning af gamle handyr går egentlig fint under forhold, hvor naturen ikke er reguleret. Dvs. at eksempelvis bøffeljagt i Afrika, hvor der kun nedlægges gamle tyre, er helt igennem bæredygtig, fordi disse dyr lever i et økosystem, hvor der er prædatorer (eksempelvis løver og hyæner), der naturligt er med til at regulere bestanden. I et økosystem, hvor der fin-

Jægerforbundets hjortevildtkonsulent Mads Flinterup er ikke i tvivl: – Bestanden skal formindskes; så vil de helt store bukke komme!

des topprædatorer, er den naturlige dødelighed blandt unge individer ekstremt høj, dernæst er voksne hundyr mest udsat for prædation, mens de voksne handyr kun i meget beskedent omfang er udsat for prædation, før de er blevet så gamle, at de begynder at være svækkede og sårbare.

I Danmark har råvildtet kun to fjender: ræven og mennesket. Ræven tager en del unge lam, men kan som regel ikke gøre noget ved voksent råvildt. Det er derfor kun mennesket, der rent faktisk tolder af de voksne dyr. Birkholm-brødrenes egne tal for, hvor meget råvildt der påkøres på reviret, taler sit eget tydelige sprog om, at bestanden er tæt. Desværre bliver det ikke jægeren, der høster af overskuddet, men derimod trafikanterne. Jeg tror ikke på, at sommerhusejerne på nordspidsen af Langø kører værre end gennemsnittet af danske bilister (men jeg må erkende, at da jeg faktisk selv kørte en fasankok ned på vej til vores møde, er jeg måske ikke habil mht. at vurdere bilisters formåen!).

Selvom brødrene Birkholm får lidt hjælp af trafikanterne til at nedbringe bestanden, så tyder noget på, at det ikke er nok til at høste det overskud i bestanden, der skal væk i henhold til teorien om kompensatorisk dødelighed. Men hvor naturens rovdyr ikke slår til, er der andre måder, hvorpå bestanden reguleres, nemlig ved tæthedsafhængig dødelighed.

Tæthedsafhængig dødelighed opleves i bestande, hvor bæreevnen er overskredet, og hvor dyrene i bestanden derfor svækkes af såkaldt tæthedsafhængig stress. Optræder der pludselig en virus eller en bakterie i sådan en bestand, vil de svæk-

I et for Jægerforbundets to udsendte helt ukendt omfang var skovbryn og læhegn mange steder fuldstændigt afgnavet lige så højt op, som råvildtet kunne nå. – Jeg er bl.a. derfor ikke i tvivl om, at det ansåede bestandstal på omkring 60 dyr på reviret, før sygdommen holdt sit indtog, var langt under det reelle antal, konkluderer hjortevildtkonsulent Mads Flinterup.

kede og stressede dyr kunne dø af ellers normalt harmløse sygdomme. I tætte bestande vil sådanne sygdomme også spredes langt hurtigere end ellers, da dyrene kommer mere i kontakt med hinanden. Mødes dyrene direkte eller indirekte på samme sted, vil et sådant sted kunne sprede smitten hurtigt.

Ud fra denne betragtning er jeg slet ikke i tvivl om, hvad jeg så hos brødrene Birkholm, nemlig en bestand under kollaps, fordi bestanden har været alt alt for tæt, samtidig med at der givetvis har været rigtig mange gamle hundyr i bestanden. Hos de gamle hundyr falder produktionen af lam, men de svækkes også af alderdom. De lam, de gamle råer trods alt får, er også svagere end normalt. Disse dyr er altså i udpræget grad eksponeret for smitte. Når dyrene så samtidig mødes ved foderpladserne og vandtrugene, så vil smitten meget hurtigt blive spredt.

For mig at se har brødrene Birkholm i misforstået godhed gravet deres råvildtbestands grav. Ved ikke at forvalte hele bestanden, dvs. ved ikke også at nedlægge lam og råer, har de skabt en meget tæt bestand med gamle (og svækkede) dyr. Den ensidige fokus på bukke har egentligt gjort, at bestandens bukke har haft det

fint. Dels er bukkene blevet skudt, når de har toppet trofæmæssigt, men derfor også før de er blevet svækkede. Samtidig har der sikkert været en udvandring af yngre bukke, dels er de blevet jaget væk af ældre og stærkere, dels er svagere bukke trukket (svømmet!) væk for at finde områder, hvor de har kunnet gøre sig gældende i kampen om de gode territorier (og dermed råerne).

Mit bedste råd til brødrene Birkholm er faktisk at få nedbragt bestanden, så den kommer til at ligge under områdets bæreevne. Afskydningen bør som udgangspunkt holdes omkring de anbefalede 30 % bukke, 20 % råer og 50 % lam. Afskydningen af råer og lam kan med fordel drives på lige så selektivt et grundlag som bukkejagten, hvor der sættes en ære i at nedlægge de helt rigtige (de ældste og svageste) individer – en jagt, der efter min bedste overbevisning kan måle sig fuldt ud med den mest intense bukkejagt.

Det bedste af det hele vil være, at hvis bestanden bliver nedbragt til under den maksimale bæreevne, så vil jeg vædde med, at Birkholm-brødrene vil komme til at skyde endnu større bukke, end de hidtil har gjort! mf@jaegerne.dk

